एकाइ १२ · पाब्लो पिकासो

उत्तरकुञ्जिका · शिक्षकका लागि

पूर्णाङ्क ३२

अङ्क विभाजनमा दिइएका बुँदाका आधारमा अङ्क दिनुहोस्। फरक शब्दमा लेखिएको भए पनि उही कुरा भनेको उत्तर सही मानिन्छ।

१ शब्दार्थ

ज्ञान · ३

१. विलक्षण → **च.** असाधारण, अनौठो
२. बहुमुखी → **ङ.** धेरै क्षेत्रमा प्रतिभा भएको
३. बहिष्कृत → **घ.** समाजबाट पन्छाइएको
४. अवसाद → **क.** उदासी, आशा र उत्साह मरेको अवस्था
५. कीर्तिमान → **ग.** अहिलेसम्मकै सबैभन्दा उत्कृष्ट उपलब्धि
६. पारङ्गत → **ख.** कुनै विषयमा निपुण

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

२ आगन्तुक शब्द

बोध · २

उत्तर

क्यानभास, पोर्ट्रेट, सेरामिक, ग्यालरी (चारै अङ्ग्रेजीबाट आएका)

अङ्क विभाजन

✓ प्रतिशब्द ०.५ का दरले ‘क्यानभास’ र ‘पोर्ट्रेट’ छानेमा।
✓ प्रतिशब्द ०.५ का दरले ‘सेरामिक’ र ‘ग्यालरी’ छानेमा।

३ ठिक कि बेठिक?

बोध · २

i. ✓ **ठिक**
ii. ✗ **बेठिक:** पिकासोले चित्रकलाको पहिलो तालिम घरमै कलाका शिक्षक रहेका बुबाबाट पाए।
iii. ✗ **बेठिक:** प्रेम र सर्कसका दृश्य गुलाफी कालका चित्रमा धेरै छन्।
iv. ✓ **ठिक**

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

४ जीवनीको बोध

क. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ नौ वर्षको उमेरमा भनी लेखेमा।

ख. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ घनवाद भनी लेखेमा।

ग. **अङ्क विभाजन** — बोध · २

✓ पारिवारिक र आर्थिक सङ्कटले भएको तनाव लेखेमा।
✓ उदासी र पीडा देखाउन निलो रङ प्रयोग भएको लेखेमा।

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

घ. **उत्तर** **प्रयोग · ४**

पिकासो सानैदेखि प्रतिभाशाली थिए; नौ वर्षकै उमेरमा उनले पहिलो तैलचित्र बनाए। उनी लगनशील र मिहिनेती थिए; दश सेकेन्डमा बनेको चित्रका पछाडि तिस वर्षको अभ्यास रहेको उनको भनाइले यही देखाउँछ। उनी संवेदनशील कलाकार थिए; गरिब, बहिष्कृत र युद्धपीडित मान्छेको वेदना उनका निलो कालका चित्र र 'गुएर्निका' मा देखिन्छ। उनी नयाँ प्रयोग गर्ने कलाकार थिए; घनवादमार्फत उनले एउटै वस्तुलाई धेरै कोणबाट देखाउने शैली विकसित गरे। धेरै कमाए पनि उनले सादा जीवन बिताए।

अङ्क विभाजन

- ✓ प्रतिभाशाली हुनुको उदाहरण दिएमा।
- ✓ लगनशील र मिहिनेती हुनुको उदाहरण दिएमा।
- ✓ मान्छेको पीडाप्रति संवेदनशील हुनुको उदाहरण दिएमा।
- ✓ नयाँ प्रयोग गर्ने वा सादा जीवन बिताउने विशेषता उदाहरणसहित लेखेमा।

५ बोध प्रश्नोत्तर

उत्तर **बोध · ४**

क. पौभा चित्र बनाउँथे।
ख. एकै दिनमा बन्ने सानो चित्रको मोल धेरै भएकाले छक्क परे।
ग. चित्र बनाउन एक दिन लागे पनि त्यसरी बनाउन सिक्न चालिस वर्ष लागेको बताए।
घ. दश सेकेन्डमा बनेको चित्रका पछाडि तिस वर्षको अभ्यास रहेको पिकासोको प्रसङ्गसँग मिल्छ।

अङ्क विभाजन

- ✓ क: पौभा चित्र भनी लेखेमा।
- ✓ ख: सानो चित्रको मोल धेरै भएको कारण लेखेमा।
- ✓ ग: सिक्न चालिस वर्ष लागेको कुरा लेखेमा।
- ✓ घ: 'दश सेकेन्ड र तिस वर्ष' को प्रसङ्गसँग जोडेमा।

६ प्रत्यक्ष कथनबाट अप्रत्यक्ष कथन

उत्तर **प्रयोग · २**

क. रामले आफू त्यस दिन विद्यालय नजाने कुरा भन्यो।
ख. शिक्षकले विद्यार्थीलाई उनीहरूले गृहकार्य गरे कि गरेनन् भनी सोध्नुभयो।

अङ्क विभाजन

- ✓ 'म' लाई 'आफू', 'आज' लाई 'त्यस दिन' र क्रियालाई 'नजाने' बनाएर क को अप्रत्यक्ष कथन लेखेमा।
- ✓ उद्धरण हटाई 'तिमीहरूले' लाई 'उनीहरूले' बनाएर 'भनी सोध्नुभयो' सहित ख को अप्रत्यक्ष कथन लेखेमा।

७ अप्रत्यक्ष कथनबाट प्रत्यक्ष कथन

उत्तर **प्रयोग · २**

क. दिदीले भनिन्, "म भोलि पोखरा जान्छु।"
ख. आमाले भाइलाई भन्नुभयो, "ढोका बन्द गर।"

अङ्क विभाजन

- ✓ उद्धरण चिह्नसहित 'आफू' लाई 'म', 'भोलिपल्ट' लाई 'भोलि' र 'जाने' लाई 'जान्छु' बनाएर क लेखेमा।
- ✓ उद्धरण चिह्नसहित आज्ञार्थ क्रिया 'गर' बनाएर ख लेखेमा।

८ शुद्ध शब्द पहिचान

i. **ख.** ज्ञान **ज्ञान · ०.५**

'ज्ञान' संस्कृतबाट आएको तत्सम शब्द भएकाले 'ज्ञ' लेखिन्छ।

ii. **ग.** ग्यारेज **ज्ञान · ०.५**

'ग्यारेज' अङ्ग्रेजीबाट आएको आगन्तुक शब्द भएकाले 'ग्य' लेखिन्छ।

Science Playground, काठुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

९ बुँदाका आधारमा जीवनी

उत्तर **प्रयोग · ४**

पासाङल्हामु शेर्पा

पासाङल्हामु शेर्पा सगरमाथाको चुचुरोमा पुग्ने पहिलो नेपाली महिला हुन्। उनको साहसले नेपाली महिलाका लागि हिमालको बाटो खोलिदियो।

पासाङल्हामुको जन्म सन् १९६१ मा सोलुखुम्बुको एक शेर्पा परिवारमा भएको थियो। किशोर उमेरदेखि नै उनी बुबासँग ट्रेकिङमा जान थालिन् र पछि ट्रेकिङ गाइडको काम गरिन्।

उनले पिसाङ र याला चुचुरा र फ्रान्सको मोन्ट ब्लाङ्क चढेर अभ्यास गरिन्। सन् १९९०, १९९१ र १९९२ मा सगरमाथा चढ्ने उनका प्रयास असफल भए, तर उनले हार मानिनन्।

अन्त्यमा सन् १९९३ अप्रिल २२ मा उनी सगरमाथाको चुचुरोमा पुगिन्। ओर्लँदा साथी सोनाम छिरिङ शेर्पा गम्भीर बिरामी परे। पासाङल्हामुले उनलाई छोडिनन्, तर अक्सिजन सकियो र तीव्र हावाले उद्धार गर्न आउनेहरू पुग्न सकेनन्; त्यहीँ उनको मृत्यु भयो। मरणोपरान्त उनलाई 'नेपाल तारा' प्रदान गरियो र त्रिशूली–धुन्चे सडकको नाम पासाङल्हामु राजमार्ग राखियो।

पासाङल्हामुको जीवनले लगन र साहस भए असम्भव कुरा पनि सम्भव हुन्छ भन्ने देखाउँछ। उनी आज पनि नेपाली महिलाका लागि प्रेरणाकी स्रोत हुन्।

अङ्क विभाजन

- ✓ शीर्षक र परिचयसहित जन्म र परिवार लेखेमा।
- ✓ सबै बुँदा क्रमैसँग जोडेर सङ्घर्ष र उपलब्धि विस्तार गरेमा।
- ✓ मृत्यु, सम्मान र प्रेरणासहित निष्कर्ष दिएमा।
- ✓ अनुच्छेद विभाजन, वाक्य गठन र वर्णविन्यास शुद्ध भएमा।

१० सोच्नुहोस्

उत्तर **उच्च दक्षता · ४**

मेरो विचारमा प्रतिभाको बिउ जन्मैदेखि केही हुन सक्छ, तर त्यसलाई फुलाउने अभ्यास नै हो। पिकासोले सानैदेखि असाधारण क्षमता देखाए; नौ वर्षमै तैलचित्र बनाए। तर यत्तिले मात्र उनी 'पिकासो' बनेनन्। बुबाको तालिम, निरन्तरको अभ्यास र नयाँ प्रयोगले उनको कला निखारियो; दश सेकेन्डको चित्रका पछाडि तिस वर्षको अभ्यास थियो भन्ने उनको भनाइले यही पुष्टि गर्छ। आमाले भनेझैँ लगनशील भएपछि मात्र उनी सफल भए। मेरो आफ्नै अनुभवमा पनि सुरुमा गणित गाह्रो लाग्थ्यो, तर दिनहुँ अभ्यास गर्दा सजिलो हुँदै गयो। त्यसैले जन्मजात क्षमताले सुरुवात दिन्छ, तर अभ्यास र लगनले मात्र त्यसलाई प्रतिभा बनाउँछ।

अङ्क विभाजन

- ✓ प्रतिभा र अभ्यासबारे स्पष्ट धारणा राखेमा।
- ✓ पिकासोको सानै उमेरको क्षमताको उदाहरण दिएमा।
- ✓ 'दश सेकेन्ड र तिस वर्ष' वा लगनशीलताको उदाहरणले अभ्यासको भूमिका देखाएमा।
- ✓ आफ्नै अनुभवको उदाहरणसहित निष्कर्ष दिएमा।

तहअनुसार अङ्क	ज्ञान	बोध	प्रयोग	उच्च दक्षता	जम्मा
अङ्क	६	१०	१२	४	३२

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking